

EDUSKUNNAN OIKEUSASIAMIEHELLE

ASIA: LAUSUNTO EDUSKUNNAN OIKEUSASIAMIEHELLE IITIN KUNNAN KIRJAAMON KESÄAJAN SULKUAJASTA TEHDYN KANTELUN JOHDOSTA

Diaarinumero: EOAK/4097/2025

Lausunnon antaja: litin kunta/kunnanhallitus
PL 32
47401 KAUSALA

LAUSUNTOPYYNTÖ

litin kunta on saanut eduskunnan oikeusasiamieheltä vastattavakseen 4.7.2025 päivätyn selvitys- ja lausuntopyyntö, mikä koskee litin kunnan kirjaamon toimintaa kunnantalon sulkuaikana.

Selvityksessä pyydetään tuomaan ilmi ainakin seuraavat asiat:

1. Millä tavoin kunnan kirjaamon tehtävät on järjestetty 30.6.-27.7.2025
2. Onko asiakkaille annettu ohjeita siitä, miten he voivat saattaa asiansa vireillä ja olla kuntaan yhteydessä kyseisenä aikana
3. Milloin kantelijan asiakirjapyyntö on rekisteröity kunnassa ja milloin pyydettyjen asiakirjojen antamisesta on päätetty?
4. Kuinka monta sähköpostiviestiä kirjaamon sähköpostiin saapui 30.6.-27.7.2025 välisenä aikana ja kuinka monta niistä kirjattiin kunnan asiarekisteriin? Mitä asiaryhmiä kyseiset asiat koskivat?

Edellä mainittujen lisäksi lausunnossa tulisi kiinnittää huomiota erityisesti julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain 25 §:ssä säädettyyn veloitteeseen rekisteröidä viipymättä viranomaiselle saapunut asiakirja asiarekisteriin. Lisäksi tulee huomioida laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta, jonka 14 §:ssä säädetään määräaika asian käsittelylle. Lausunnossa pyydetään ottamaan kantaa menettelyn lainmukaisuuteen ja asianmukaisuuteen.

VASTAUS LAUSUNTOPYYNTÖÖN

1. Millä tavoin kunnan kirjaamon tehtävät on järjestetty 30.6.-27.7.2025

litin kunnan kirjaamo on lomakauden järjestelyjen takia ollut suljettuna pääosin ilmoituksen mukaisen ajan. Ajalla 30.6.-13.7.2025 on kirjaamon sähköposti seurattu osittain ja muun muassa poimittu julkaistavat kuulutukset käsiteltäväksi. Jälkimmäisen kahden viikon aikana kirjaamo on ollut kokonaan suljettuna vastausilmoituksessa ilmoitetulla tavalla.

2. Onko asiakkaille annettu ohjeita siitä, miten he voivat saattaa asiansa vireillä ja olla kuntaan yhteydessä kyseisenä aikana

Kunta on tiedottanut paikallislehdessä ja verkkosivuillaan muutoksista kesäajan aukioloaikoihin ja mitkä palvelut ovat avoinna.

3. Milloin kantelijan asiakirjapyyntö on rekisteröity kunnassa ja milloin pyydettyjen asiakirjojen antamisesta on päätetty?

Asiakirjapyyntö on rekisteröity 28.7. ja annettu tiedoksi valmistelijoille. Hallinto- ja talousjohtaja on vastannut tietopyynnön esittäjälle sähköpostitse 14.8.2025 seuraavasti:

Hei,

olemme ottaneet tietopyynnön käsiteltäväksi ja pyrimme tuottamaan ostolaskuaineistostamme pyyntöönne vastauksen. Nykyisistä järjestelmistä emme saa koneellisesti tuotettua sellaista aineistoa, jonka voisimme sellaisenaan luovuttaa vastauksena tietopyyntöön. Kaikki järjestelmiimme tekemät aineistopoinnit vaativat runsaasti manuaalista työtä. Tämä työ on meillä kesken. Pyrimme saamaan aineiston vapaasti saataville syksyn aikana.

4. Kuinka monta sähköpostiviestiä kirjaamon sähköpostiin saapui 30.6.-27.7.2025 välisenä aikana ja kuinka monta niistä kirjattiin kunnan asiarekisteriin? Mitä asiaryhmiä kyseiset asiat koskivat?

litin kunnan kirjaamoon saapui ajanjaksolla 75 kirjattavaa viestiä. Luvusta on poistettu mainokset ja niihin yksiselitteisesti verrattavat viestit, joita ei kirjata käsittelyyn.

Viikkojen 27 ja 28 aikana (30.6-13.7) on käsiteltäväksi poimittu rakennusvalvontaa, ympäristönsuojelua ja julkaistavia kuulutuksia koskevia asioita, joista vastuussa olevat viranhaltijat ovat olleet tuona ajankohtana töissä.

Saapuneet kirjattavat viestit ovat sisältäneet seuraavia asioita:

Hallintoasiat

- sopimuksia (allekirjoitettuja kirjattavaksi)
- yleistiedotteita
- ilmoituksia tapahtumista, seminaareita, kokouksista yms.
- lausuntopyyntöjä
- tietopyyntö
- kaupunkien ja kuntien kokousten otteita tiedoksi
- nimeämispyyntö kunnan edustajasta

Taloushallinnon asiat

- laskuja

Maankäytön ja rakentamisen asioita

- asiakirjapyyntö
- lausuntoja
- päätös tiedoksi/kuuluttaminen (käsitelty)
- kutsuja
- tietopyyntö

Ympäristöasiat

- tarkastuspöytäkirjoja

- ilmoituksia
- tietopyyntö (käsitelty)

Ne asiat, joita ei ole aiemmin otettu käsiteltäväksi on kirjattu tai lähetetty eteenpäin käsiteltäväksi välittömästi sulkuajan päätyttyä **28.7. ja 29.7.2025**. Vireille tulo esimerkiksi mahdollisten määräaikojen osalta on katsottu tapahtuneen viestin alkuperäisen saapumispäivän mukaisesti.

Menettelyn lainmukaisuus ja asianmukaisuus

litin kunnan kirjaamo on antanut sinne saapuneisiin viesteihin vastauksen, jossa viestin lähettäjälle on ilmaistu asian käsittelyyn ottamisen ajankohta. Lähtökohtaisesti kirjaamoon ei juurikaan ole saapunut ensimmäisiä viikkoja lukuun ottamatta viestejä, jotka olisivat vaatineet välitöntä reagointia. Sulkuajana vastaanotettuja viestejä ei ole jätetty käsittelemättä.

litin kunta katsoo, että menettely ei ole kantelijan asiaa lukuun ottamatta vaikuttanut olennaisesti laissa säädettyjen velvoitteiden toteutumiseen koska viestien lähettäjät ovat saaneet tiedon sulkuajan kestosta ja mahdolliset poikkeamat eivät ole heikentäneet asianosaisten oikeuksia.

Kantelijan tietopyynnön osalta tulee myös huomioida Julkisuuslain 14 §:n viimeisen momentin loppuosa *”Jos pyydettyjä asiakirjoja on paljon tai niihin sisältyy salassa pidettäviä osia tai jos muu niihin rinnastettava syy aiheuttaa sen, että asian käsittely ja ratkaisu vaativat erityistoimenpiteitä tai muutoin tavanomaista suuremman työmäärän, asia on ratkaistava ja tieto julkisesta asiakirjasta annettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön”*.

litin kunnan näkemyksen mukaan rajaamattoman koko vuoden ostolaskudataa koskevan tietopyynnön voidaan katsoa olevan edellä mainitun tyyppinen asia. Lisäksi kyse on ns. olemattomasta asiakirjasta eli litin kunnan ostolaskudatasta ei ole olemassa valmista asiakirjaa, tai asiakirjaa, joka olisi suoraan muodostettavissa hakutoiminnoilla. Yleisen tulkinnan mukaan viranomaisella ei ole velvoitetta laatia asiakirjaa, jota ei ole olemassa tai erillisiä selvityksiä tiedusteltavasta asiasta.

litin kunta tunnistaa, että tietopyynnön käsittelyn ongelmallisuudesta olisi pitänyt antaa kantelijalle tieto varhaisemmassa vaiheessa ja vastata tarvittaessa tietopyyntöön kielteisesti välittömästi, kun se on otettu käsiteltäväksi.

Asianmukaisuuden arvioinnin osalta litin kunta pyytää huomioimaan kanteluun liittyen myös seuraavat taustatiedot ao. tietopyyntöön liittyen:

Kantelun kohteena olevasta tietopyynnöstä yleisesti

Handata Oy:n toimitusjohtaja on pyytänyt aiemmin useita kertoja eri sisältöisillä viesteillä litin kuntaa julkaisemaan ostolaskudataa sen laajassa määritelmässä eri vuosilta ja myös tuonut esiin aikaisempien vuosien viesteissä yrityksensä palveluja ostolaskudatan käsittelyä varten.

Kunnilla ei ole kuitenkaan velvollisuutta julkaista ostolaskudataa tietoverkkoon, kyse on suosituksesta ja tulkinta on ollut, että mainitut osin tietopyynnöiksi otsikoidut viestit ovat osaltaan olleet myös yrityksen tuottamien ostolaskudatan käsittelyä koskevien palvelujen markkinointia. Lisäksi on ilmeistä, että yritys käyttää ostolaskudataa kaupallisiin tarkoituksiin

julkaisemassaan ostolaskudatapalvelussa. Tästä syystä tietopyynnön kohteena olevien tietojen käsittely vaatii erityistä tarkkuutta ostolaskudatan mahdollisesti sisältämien henkilötietojen osalta.

Tietopyynnön tekijää on jo aiempina vuosina informoitu, ettei tällä hetkellä käytössä olevasta litin kunnan kirjanpitojärjestelmästä ole mahdollista ilman merkittävää manuaalista työtä (joka sitoisi merkittävän osan käytettävissä olevista voimavaroista) tuottaa yhteenvetona pyydettyä asiakirjaa.

Jatkotoimenpiteet

litin kunta ilmoittaa kiinnittävänsä jatkossa erityistä huomiota lomakauden toiminnan järjestelyihin niin, ettei kirjaamon toiminnassa synny olennaista tai lain viranomaisten toiminnan julkisuudesta 14 §:ssä säädettyä määräaikaa ylittävää katkosta, vaikka kunnan asiakaspalvelu olisi muutoin suljettuna.

Lisäksi litin kunta kiinnittää erityistä huomiota tietopyyntöihin vastaamisen käytäntöihin, jotta niihin vastataan riittävän nopeasti myös kielteisissä tapauksissa, joissa pyydetyn tiedon antaminen ei eri säännösten tai tietopyynnön yleisluontoisuuden vuoksi olisi mahdollista.

1.9.2025

IITIN KUNTA

KUNNANHALLITUS